

NACIONĀLĀS SEPA DARBA GRUPAS

SEPA karšu ietvara apakšgrupas

Sanāksmes protokols

Rīgā

2010. gada 29. martā

Protokols Nr. 1

Sanāksmē piedalās:

Latvijas Komercbanku asociācijas Latvijas pārstāve Eiropas Maksājumu padomes Karšu darba grupā, Nacionālās SEPA darba grupas pārstāve

I. Ķešāne

Latvijas Komercbanku asociācijas Maksājumu karšu komitejas vadītāja

L. Bērziņa

Latvijas Tirdzniecības asociācijas prezidents, Nacionālās SEPA darba grupas pārstāvis

H. Danusēvičs

SIA "First Data Latvia" Kvalitātes un atbilstības vadītājs

V. Paiders

Sanāksmi protokolē:

Latvijas Bankas Maksājumu sistēmu pārvaldes Maksājumu sistēmu politikas daļas vecākā analītiķe

D. Kalsone

Sanāksmi sāk plkst. 9.00.

1.

SEPA karšu ietvara apakšgrupas sastāvs un uzdevumi

Ziņo D. Kalsone

Informācija par SEPA karšu ietvara apakšgrupas sastāvu un uzdevumiem atbilstoši Latvijas Nacionālajam SEPA plānam, 1.0. versijai, kuru 2009. gada laikā izstrādāja Nacionālā SEPA darba grupa un kas tika apstiprināts 2009. gada 14. decembrī Latvijas Republikas Eiropas projekta Vadības komitejas Naudas un maksājumu sistēmu darba grupas sēdē. Papildus ievadprezentācijā ir informācija par SEPA karšu ietvara pusēm Latvijā, to publisko apņemšanos, SEPA karšu ietvara standartiem un par padarīto un darāmo SEPA karšu ietvara jomā Latvijā (sk. prezentāciju protokola pielikumā).

Nolemj:

1.1. Par SEPA karšu ietvara apakšgrupu šādā sastāvā:

– Henriks DANUSĒVIČS, Latvijas Tirdzniecības asociācijas prezidents, Nacionālās SEPA darba grupas pārstāvis;

– Indra ĶEŠĀNE, Latvijas Komercbanku asociācijas Latvijas pārstāve Eiropas Maksājumu padomes Karšu darba grupā, Nacionālās SEPA darba grupas pārstāve;

– Ludmila BĒRZIŅA, Latvijas Komercbanku asociācijas Maksājumu karšu komitejas vadītāja;

– Valters PAIDERS, SIA "First Data Latvia" Kvalitātes un atbilstības vadītājs.

1.2. Par SEPA karšu ietvara apakšgrupas sanāksmju protokolēšanu atbild:

– Dace KALSONE, Latvijas Bankas Maksājumu sistēmu pārvaldes Maksājumu sistēmu politikas daļas vecākā analītiķe.

2.

Latvijas Komerčbanku asociācijas un Latvijas Tirgotāju asociācijas diskusija par SEPA standartu ieviešanu tirdzniecības vietās

Tikšanās dalībnieku diskusija

I. Ķešāne informē par nepieciešamību uzsākt komunikāciju par SEPA standartu ieviešanu tirdzniecības vietās.

H. Danusēvičs interesējas, par kādām tieši termināla sastāvdaļām iet runa, kurām jāveic atjaunošana.

L. Bērziņa stāsta, ka jāatjauno tās terminālu PIN (*personal identification code – personiskais identifikācijas numurs*) / PED (*PIN entry device – PIN ievadīšanas ierīce*) aplikācijas, kas ir pieslēgtas veikala kasei. Iet runa arī par to posmu, kas iet caur kases sistēmu uz banku.

H. Danusēvičs vaicā, kāpēc ir noteikts termiņš 2010. gada beigās. Latvijas Nacionālais SEPA plāns, 1.0 versija paredz pakāpenisku šīs jomas pāreju līdz eiro ieviešanai, un tirgotāji redz iespēju veikt pakāpenisku terminālu amortizāciju.

L. Bērziņa informē, ka šādas prasības ir noteikušas starptautiskās karšu organizācijas VISA un MasterCard, un Latvijas bankām atbilstoši jāpilda līgumu nosacījumi.

V. Paiders stāsta, ka starptautiskās karšu organizācijas rīkojas atbilstoši to labākajai praksei. Konstatējot nepilnības karšu apstrādes sistēmu elektroniskajos nosacījumos, organizācijas nekavējoties veic korektīvās un preventīvās darbības ar mērķi saglabāt maksājumu sistēmu integritāti un konfidencialitāti. Šādi procesi ir nepieciešami, jo uz tiem tālāk balstās droši karšu maksājumi klientiem.

H. Danusēvičs norāda, ka nav bijusi savlaicīga informācija no Latvijas banku puses un būtu korekti vienmēr saņemt informāciju pie pirmās iespējas. Tādā veidā netiktu veiktas investīcijas terminālos ar novecojušiem standartiem. Tirgotājiem būtu svarīgi arī zināt šo starptautisko līgumu saturu un iespējas par to diskutēt.

I. Ķešāne informē, ka SEPA projekta ietvaros ir paredzama aktīva komunikācija par jaunajiem standartiem un turpmāk dialogi uzlabosies. Līgums tiks nosūtīts SEPA karšu ietvara apakšgrupai.

H. Danusēvičs jautā, vai ir iespēja diskutēt arī par karšu maksājumu izmaksām.

L. Bērziņa stāsta, ka Latvijas Komerčbanku asociācijas Maksājumu karšu komiteja ir veikusi pētījumu par karšu izmaksām, izmantojot neatkarīgas konsultāciju firmas pakalpojumus. Informācija nav ierobežotas pieejamības un noteikti būtu lietderīgi bankām un tirgotājiem izdiskutēt arī šos jautājumus.

I. Ķešāne stāsta arī par to, ka ir lietderīgi apzināt to kopu, uz kuru tieši attiecas veicamās izmaiņas, t.i. apmēram 80-85% terminālu pieder bankām un visas izmaksas sedz bankas, apmēram 10% terminālu ir lielo tirgotāju īpašumā un tās pašas veic kasu sistēmu atjaunošanu, savukārt, tie tirgotāji, kuriem pašiem pieder termināli un kurus skar izmaiņas veido apmēram 5%.

L. Bērziņa vaicā, cik no tirgotājiem nav Latvijas Tirgotāju asociācijas biedri?

H. Danusēvičs informē, ka tikai pāris no lielajiem tirgotājiem nav Latvijas Tirgotāju asociācijā. Savukārt regulāro izdevumu Latvijas Tirgotājs lasa visa auditorija.

Nolemj:

2.1. Tirgotāji, kuriem ir kasu sistēmas, migrē uz SEPA standartiem līdz 2010. gada beigām, savukārt tai daļai tirgotāju, kuru īpašumā ir atsevišķi termināli, saglabājas atvērts jautājums dialogam starp tirgotāju un attiecīgo pieņēmējbanku. Terminālu migrāciju, kas ir banku īpašumā, nodrošina attiecīgās pieņēmējbankas.

2.2. Līdz š.g. 19. aprīlim Latvijas Komercbanku asociācijas Maksājumu karšu komiteja atsūta SEPA karšu ietvara apakšgrupai atsauces uz VISA un MasterCard lēmumiem par maksājumu karšu pieņemšanas infrastruktūras atbilstību standartiem.

2.3. Līdz š.g. 19. aprīlim Latvijas Komercbanku asociācijas Maksājumu karšu komiteja un SIA "First Data Latvia" vienojas par apmācību materiāla publiskošanas iespējām Nacionālajā SEPA Latvija interneta lapā SEPA karšu ietvara apakšgrupas sadaļā un atsūta Latvijas Bankai ievietošanai sepalatvija.lv interneta lapā.

2.4. Līdz š.g. 19. aprīlim Latvijas Komercbanku asociācijas Maksājumu karšu komiteja atsūta datus par terminālu sadalījumu Latvijā.

2.5. Līdz š.g. 30. aprīlim Latvijas Komercbanku asociācija un Latvijas Tirgotāju asociācija organizē tikšanos semināru par maksājumu karšu pieņemšanas maksu veidošanās principiem Latvijā un ārvalstīs.

2.6. Līdz š.g. 30. aprīlim SEPA karšu ietvara apakšgrupa elektroniski vienojas par laika plānu un saturu SEPA semināriem tirgotājiem.

2.7. Periodā no š.g. 5. maija līdz 15. jūnijam Latvijas Komercbanku asociācija organizē SEPA seminārus tirgotājiem un noslēgumā tiek sniegta informācija arī preses pārstāvjiem.

3.

SEPA karšu ietvara komunikācijas organizācija

Tikšanās dalībnieku diskusija

V. Paiders informē, ka SIA "First Data Latvia" veic regulāras konsultācijas un apmācību seminārus tirgotājiem, tostarp arī par PCI DSS (*Payment card industry data security Standard – Maksājumu karšu industrijas datu drošības standarts*) un PA DSS (*Payment application data security standard – Maksājumu programmatūras Datu drošības standarts*) standartiem. Apmācību materiāls ietver informāciju par to, kas ir *Maksājumu industrijas Datu Drošības standarts*, ko tas nosaka, standarta prasības, starptautisko maksājumu karšu organizāciju īstenotā standartu interpretācija, kā arī standarta neievērošanas attiecībā uz tirgotājiem un pieņēmējbankām.

H. Danusēvičs norāda, ka ir aktuāli veidot šādus seminārus atklātus un skaidrot svarīgāko informāciju par SEPA projektu, kādas ir projekta ietekmes, kādi karšu maksājumu posmi tiek skarti, kādas ir saistītās izmaksas un kādi ir ieguvumi. Būtu aktuāli saņemt informāciju ne tikai par SEPA karšu maksājumiem, bet arī par pārējiem SEPA produktiem.

I. Ķešāne informē, ka ir arī informācija par potenciālajām Eiropas karšu shēmām un semināros varētu iekļaut arī šos aspektus.

I. Ķešāne informē, par informatīvo materiālu, kas būtu publicējams Nacionālajā SEPA Latvija interneta lapā, lai katram interesentam ir precīza aktuālā informācija par SEPA karšu ietvaru.

Nolemj:

3.1. Līdz š.g. 16. aprīlim Latvijas Komerčbanku asociācijas Maksājumu karšu komiteja veic tulkojumu "Maksājumu karšu industrijas datu drošības standarta apraksts" (*About the PCI DSS*) un Latvijas Banka – Eiropas Maksājumu padomes brošūrai tirgotājiem "10 būtiskākie iemesli SEPA ieviešanai" (*The 10 best reasons to practice SEPA*). Abi materiāli tiek iesniegti publicēšanai Nacionālajā SEPA Latvija interneta lapā.

4.**Dažādi**

Ziņo: D. Kalsone

Informācija par iespēju SEPA karšu ietvara apakšgrupā ņemt dalību arī citām Nacionālajā SEPA darba grupā iesaistītajām pusēm.

Nolemj:

4.1. SEPA karšu ietvara ieviešanas procesa caurspīdīguma nodrošināšanai, darbs apakšgrupā ir atvērts pārējiem Nacionālās SEPA darba grupas dalībniekiem.

Nākamā SEPA karšu ietvara apakšgrupas sēde plānota 2010. gada septembrī. SEPA karšu ietvara apakšgrupas sadarbība līdz š.g. septembrim norit elektroniski, kā arī nepieciešamības gadījumā rīkojot telefonkonferenci vai sanākot uz ārpus kārtas sēdi.

Sanāksmi beidz plkst. 10.10.

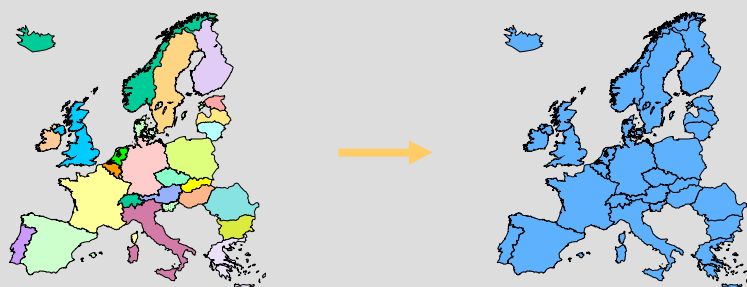
Sanāksmes protokoliste _____

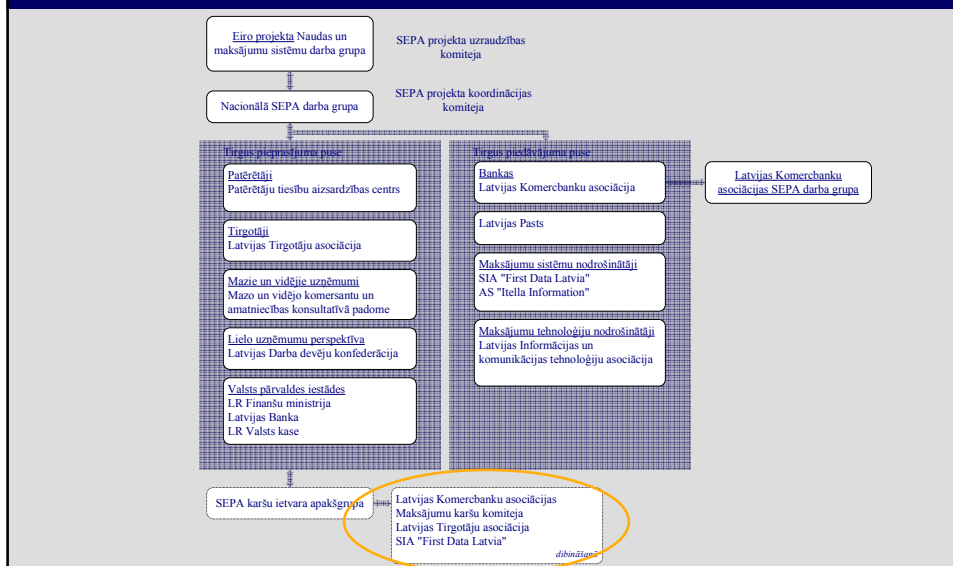
/Dace Kalsone/

SEPA karšu ietvara apakšgrupa

Nacionālā SEPA darba grupa
SEPA karšu ietvara apakšgrupa
Rīgā 29.03.2010.

SEPA – vienotie Eiropas maksājumi

1. SEPA karšu ietvara apakšgrupa: sastāvs un uzdevumi
2. SEPA karšu ietvara puses Latvijā: apņemšanās
3. SEPA karšu ietvara standarti
4. SEPA karšu ietvara joma Latvijā: padarītais un darāmais

SEPA karšu ietvara apakšgrupa: sastāvs un uzdevumi

Lai veicinātu SEPA karšu ietvara "tirgotājs–pieņēmējbanka" posma ieviešanu Latvijā, Latvijas Komercbanku asociācija, SIA "First Data Latvia" un Latvijas Tirgotāju asociācija uzskata par nepieciešamu izveidot SEPA karšu ietvara apakšgrupu.

Latvijas Nacionālais SEPA plāns,
1.0 versija, 10.lpp.

SEPA karšu ietvara apakšgrupa: sastāvs un uzdevumi

Sastāvs:

- ✓ LKA Maksājumu karšu komiteja
- ✓ SIA "First Data Latvia"
- ✓ Latvijas Tirgotāju asociācija

Uzdevums:

- ✓ veicināt SEPA karšu ietvara "tirgotājs–pieņēmējbanka" posma ieviešanu Latvijā

Karšu maksājumu apjoms:

- ✓ eiro un latu maksājumi.

1. SEPA karšu ietvara apakšgrupa:
sastāvs un uzdevumi
2. SEPA karšu ietvara puses Latvijā:
apņemšanās
3. SEPA karšu ietvara standarti
4. SEPA karšu ietvara joma Latvijā:
padarītais un darāmais

SEPA karšu ietvars saglabā pienākumu migrēt uz SEPA standartiem (EMV, UNIFI (ISO 20022) XML, PCIDSS, PADSS u.c.) visām karšu ietvarā iesaistītajām pusēm – karšu izdevējiem, karšu pieņēmējiem, tirgotājiem un karšu maksājumu apstrādes centriem.

Latvijas Nacionālais SEPA plāns,
1.0 versija, 22.lpp.

SEPA karšu ietvara puses Latvijā: apņemšanās

Latvijas Komerčbanku asociācija:

- ✓ Latvijas bankas 2008. gada 1. janvārī sāka piedāvāt SEPA karšu ietvaram atbilstošus karšu pakalpojumus. Latvijas banku sektors apņemas līdz 2010. gada beigām ieviest SEPA prasībām atbilstošus eiro maksājumus, SEPA projekta pilnīgu pabeigšanu paredzot līdz ar eiro ieviešanu Latvijā.

SEPA karšu ietvara puses Latvijā: apņemšanās

Latvijas Tirgotāju asociācija:

- ✓ Pārstāvot tirgotāju intereses, Latvijas Tirgotāju asociācija apņemas atbalstīt SEPA pamatproduktus, nododot SEPA projektā saņemto informāciju savas nozares uzņēmumiem, un SEPA karšu maksājumu piedāvāšanu.

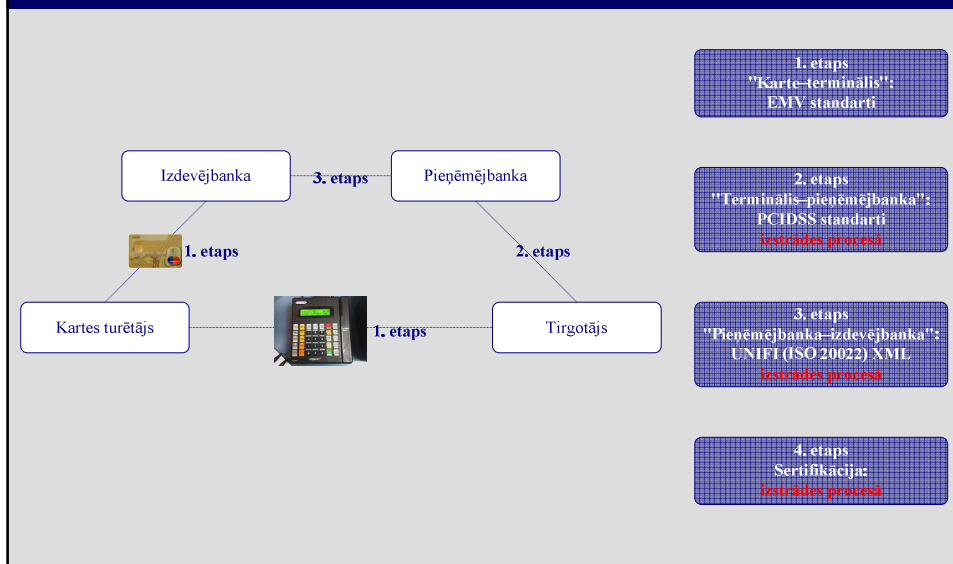
SEPA karšu ietvara puses Latvijā: apņemšanās

SIA "First Data Latvia"

- ✓ kā karšu apstrādes nodrošinātāja, apņemas 18 mēnešu laikā pēc SEPA karšu ietvara standartu apstiprināšanas piedāvāt risinājumus, kas atbalsta vienoto specifikāciju posmos "terminālis – pieņēmējbanka" un "pieņēmējbanka – izdevējbanka".

Saturs

1. SEPA karšu ietvara apakšgrupa:
sastāvs un uzdevumi
2. SEPA karšu ietvara puses Latvijā:
apņemšanās
3. SEPA karšu ietvara standarti
4. SEPA karšu ietvara joma Latvijā:
padarītais un darāmais

EMV (*Europay MasterCard Visa*):

- ✓ Starptautisks standarts kredīta un debeta karšu maksājumiem, kas balstās uz viedkaršu tehnoloģiju. EMV galvenie uzdevumi ir prasību standartizācija maksājumu pieņemšanas iekārtām un viedkartēm, nodrošinot maksājumu tīklu globālu sadarbību un paaugstinot maksājumu drošību.

SEPA karšu ietvara standarti

PCIDSS

(Payment Card Industry Data Security Standard)

- ✓ Starptautisks standarts karšu maksājumu nozarē. Standarts nosaka drošības prasības, kas palīdz programmatūras izstrādātājiem attīstīt drošu maksājumu aplikāciju programmatūru, lai neuzglabātu aizliegtus maksājumu karšu datus, piemēram, magnētiskā celiņa datus, CVV2 vai PIN kodus.

SEPA karšu ietvara standarti

PADSS

(Payment Application Data Security Standard)

- ✓ Lai nodrošinātu vienotas PCIDSS prasības programmatūras nodrošinātājiem, tās ir apkopotas PADSS. Tirgotāja programmatūras atbilstība PADSS prasībām ir obligāta.

1. SEPA karšu ietvara apakšgrupa:
sastāvs un uzdevumi
2. SEPA karšu ietvara puses Latvijā:
apņemšanās
3. SEPA karšu ietvara standarti
4. SEPA karšu ietvars Latvijā:
padarītais un darāmais

Kartes – 98.7% kredītkartes, 97.4% debetkartes

Bankomāti – 100%

Termināļi un kasu sistēmas – 88.7%

- ✓ Termināļi, kas pieder bankām – nodrošina migrāciju uz standartiem bankas
- ✓ Kasu sistēmas, kas pieder tirgotājiem – nodrošina tirgotāji, sadarbojoties ar pieņēmējbankām.